

RAKENDUSAKTI KAVAND nr 1

SISEMINISTER

MÄÄRUS

Viivitamatu ohuteate edastamise ja selleks valmistumise, EE-ALARM-iga liitumise ja sellega seotud kulude hüvitamise ning sireeniseadme kasutuselevõtu ja selle haldamise ja testimise tingimused ja kord

Määrus kehtestatakse hädaolukorra seaduse § 13¹ lõike 11 alusel.

**1. peatükk
Üldsätted**

§ 1. Terminid

Määruses kasutatakse termineid järgmises tähenduses:

- 1) EE-ALARM – riiklik ohuteavituse süsteem hädaolukorra seaduse §13¹ lõike 2 tähenduses;
- 2) käivitaja - ohuteate kasutamise otsustanud isik või asutus;
- 3) edastaja – EE-ALARM-iga liituma kohustatud isik hädaolukorra seaduse §13¹ lõike 4 tähenduses;
- 4) kõrge taseme viivitamatu ohuteade – ohuteade, mille edastamisel kasutatakse lahendusi, mille vahendusel inimene ei saa seadet kasutades või selle levialas viibides keelduda ohutate saamisest, eeskätt mobiiltelefoni saabuv lühisõnum, sireen, ringhäälinguvõrgus edastatav ohuteade;
- 5) madala taseme viivitamatu ohuteade – ohuteade, mille edastamiseks kasutatakse lahendusi, mille vahendusel ohuteate saamiseks peab inimene olema eelnevalt midagi ohuteavituse saamiseks teinud, eeskätt laadinud mobiilirakenduse, lülitanud sisse funktsionaalsuse, külastanud veebilehte, jälgima sotsiaalmeedias konkreetset asutust).

**2. peatükk
Viivitamatu ohuteate edastamine**

§ 2. Viivitamatu ohuteate edastamise üldnõuded

- (1) Viivitamatu ohuteate edastatakse EE-ALARM-i kaudu käivitaja ja Päästeameti või Häirekeskuse vahel sõlmitud koostöökokkuleppe alusel.
- (2) Viivitamatu ohuteate kasutamiseks peab käivitaja koostama asutuse sisekorra, mille kinnitab vastava asutuse juht. Käivitaja kooskõlastab korra Päästeameti ja asjaomaste partneritega.
- (3) Viivitamatu ohuteate edastatakse EE-ALARM-i kaudu edastaja ja Päästeameti või Häirekeskuse vahel sõlmitud koostöökokkuleppe alusel.

§ 3. EE-ALARM-iga liitumine ja sellega seotud kulud

(1) EE-ALARM-iga on kohustatud liituma:

- 1) massiteabevahendi valdaja, kelle poolt hallatava digitaalse platvormi tarbijate hulk on vähemalt 10 000 lõppkasutajat;
- 2) sideettevõtja, kes edastab või taasedastab MeeTS § 4 lõikes 1 nimetatud audiovisuaalmeedia teenuseid ja kelle teenust tarbib vähemalt 10 000 lõppkasutajat;
- 3) multipleksimisteenuse osutaja, kes edastab või taasedastab MeeTS § 4 nimetatud meediateenuseid ja kelle teenust tarbib vähemalt 10 000 lõppkasutajat;
- 4) riikliku mobiilirakenduse valdaja, kelle teenust tarbib vähemalt 10 000 lõppkasutajat;
- 5) avalikus ruumis paiknev elektroonilise teabeekraani valdaja, kelle ekraani ööpäevane eeldatav kontaktide arv ületab 10 000 inimest.

(2) Viivitamatu ohuteate edastaja EE-ALARM-iga liidestamise kulud kannab riik.

§ 4. Nõuded viivitamatu ohuteate edastamisele

(1) Viivitamatu ohuteate teksti sisustab selle käivitaja.

(2) Viivitamatu ohuteate tekst peab üldjuhul olema koostatud eesti, vene ja inglise keeles.

(3) Viivitamatu ohuteate kasutamisel tagab käivitaja esmase info edastamise Häirekeskuse kriisiinfo teenusele, kriis.ee veebilehele, meedia ja asutuse sotsiaalmeedia kanalite kaudu.

(4) Kõrgema taseme viivitamatu ohuteate rakendamisel peavad rakenduma ka madalama taseme ohuteavituse kanalid. Sireeniseadmete käivitamisel tuleb maksimaalsel määral kaasata ka teisi kõrgema taseme ja madalama taseme ohuteavituse kanaleid.

(5) Ohu möödumisel edastatakse sellekohane info üldjuhul viivitamatu ohuteate edastamisega samades kanalites. Viivitamatu ohuteate edastamine sireeniseadme kaudu lõpetatakse ohu möödumisel.

3. peatükk Päästeameti ülesanded

§ 5. Päästeameti ülesanded viivitamatu ohuteate edastamiseks valmistumise koordineerimisel

Päästeamet:

- 1) töötab välja viivitamatu ohuteate edastamise teenuse standardi koostöös viivitamatu ohuteadet käivitavate ja edastavate isikute ning asutustega;
- 2) viib mitte rohkem kui üks kord aastas läbi ohuteavitussüsteemi terviktestimise;
- 3) korraldab viivitamatu ohuteate edastamisega seotud isikute ja asutustega regulaarselt õppusi ja koolitusi;
- 4) teavitab elanikkonda EE-ALARM ja üldisemalt viivitamatu ohuteate edastamise kanalitest ja käitumisjuhistest, sealhulgas tehniliste testide läbi viimisest;

- 5) otsustab sireeniseadme paigaldamise piirkonna ning kinnitab paigalduskohtade loendi;
- 6) esitab taotluse sundvalduse sireeniseadme talumise kohustuse kehtestamise;
- 7) tagab koostöös Siseministeeriumi Infotehnoloogia ja Arenduskeskusega sireeniseadmete võrgustiku toimimise.

4. peatükk

Sireeniseadmed

§ 6. Nõuded sireeniseadmetele

Sireeniseade peab:

- 1) võimaldama viivitamatu ohuteate edastamist helisignaalina või audiotekstina sireeniseadme kaudu;
- 2) välistama valehäirete tekkimise;
- 3) võimaldama lisaks tsentraalsele käivitamisele alternatiivseid käivitusviise.

§ 7. Nõuded sireeniseadme helisignaale

- (1) Sireeniseadme helisignaal peab olema arusaadav ning selgesti eristuma taustmürast.
- (2) Sireeniseadme viivitamatu ohuteate helisignaal on minutipikkune tõusev ja langev heli, mis tähendab varju koheselt lähimasse siseruumi.

§ 8. Sireeniseadmetega kaetavad alad

- (1) Sireeniseadmetega kaetavate alade määramise aluseks võetakse järgmised põhimõtted:
 - 1) asustustihedus;
 - 2) ohtlikud tööstuspiirkonnad;
 - 3) strateegiliselt olulised piirkonnad;
 - 4) regiooni- ja maakonnakeskused.
- (2) Siseministeeriumi Infotehnoloogia ja Arenduskeskus teostab sireeniseadme paigaldamiseks vajalikud akustilised ja strateegilised analüüsid.

§ 9. Sireeniseadmete tehniline testimine

- (1) Sireeniseadmete tehnilised testid teostab sireeniseadme paigaldaja.
- (2) Sireeniseadme tehniline akustiline test on üksiku sireeniseadme testimine ühekordse 3 kuni 4 sekundi pikkuse helisignaalliga, mis erineb viivitamatu ohuteate helisignaalist.

5. peatükk

Rakendussätted

§ 10. Määruse jõustumine

Määrus jõustub ...

Lauri Läänemets
siseminister

Tarmo Miilits
kantsler

SISEMINISTER

MÄÄRUS

Päästeameti täpsemad ülesanded varjumise korraldamisel

Määrus kehtestatakse hädaolukorra seaduse § 16¹ lõike 5 alusel.

§ 1. Päästeameti ülesanded

Päästeamet:

- 1) peab avalike varjendite ja varjumiskohtade arvestust;
- 2) teavitab avalikkust avaliku varjendi ja varjumiskoha asukohast ja varjumise korraldusest oma kodulehel või muul viisil;
- 3) korraldab koos kohaliku omavalitsuse üksusega varjumisteabe, sealhulgas varjendi ja varjumiskoha tähistuse ja juhiste esitamise ka erivajadusega inimesele arusaadaval viisil;
- 4) koostab ja avaldab juhendeid, soovitusi ja ettepanekuid varjumise korraldamise kohta;
- 5) sõlmib vajaduse korral kokkuleppe sobiva ehitise omanikuga, et võtta ehitis või selle osa kasutusele avaliku varjumiskohana;
- 6) annab asjaosalistele nõu varjumise kohta;
- 7) koostab vajadusel juhendmaterjali varjendite ja varjumiskohtade nõuete selgitamiseks.

Lauri Läänemets
siseminister

Tarmo Miilits
kantsler

SISEMINISTER

MÄÄRUS

Nõuded varjendile, varjendi rajamise kohustusega hoonete täpsem loetelu hoone kasutamise otstarbe ja tööstus- ja laohoone tavapärase kasutajate arvu järgi ning varjumiskoha kohandamise põhimõtted

Määrus kehtestatakse ehitusseadustiku § 11 lõike 4 ja hädaolukorra seaduse § 16² lõike 8 ja § 16³ lõike 4 alusel.

1. peatükk Üldsätted

§ 1. Reguleerimisala

(1) Määruses sätestatakse nõuded varjendile, sealhulgas ehituslikud nõuded, nõuded sisustusele ja varustusele, hooldusele, ligipääsetavusele ja tähistamisele, samuti varjendi rajamise kohustusega hoonete täpsem loetelu hoone kasutamise otstarbe ja vajadusel tööstus- ja laohoone tavapärase kasutajate arvu järgi.

(2) Määruses sätestatakse varjumiskoha kohandamise põhimõtted.

2. peatükk Nõuded varjendile

§ 2. Varjendi tüübid

(1) Varjendid jaotatakse varjendi kaitseklassist ja suurusest tulenevalt kahte klassi:

- 1) S1-klassi varjendid, mille suurus on 20 ruutmeetrit kuni 135 ruutmeetrit ja mille konstruktsioon talub rõhuline koormust kuni 100 kilopaskalit;
- 2) S2-klassi varjendid, mille suurus on 135 ruutmeetrit kuni 900 ruutmeetrit ja mille konstruktsioon talub rõhuline koormust kuni 200 kilopaskalit.

(2) Hoones rajatava varjendi tüüp valitakse vastavalt planeeritava varjendi suurusele.

§ 3. Varjendi üldnõuded

(1) Mitme lähestikku asuva hoone kohta võib rajada ühe ühise varjendi. Seejuures tuleb tagada, et varjend on piisavalt suur, et mahutada kõikide selle varjendiga seotud või sellesse varjendisse määratud ehitiste kasutajaid ja varjend peab olema valmis kõige varem kasutusele võetava hoonega.

(2) Hoonete ühine varjend võib paikneda kaugeimast selle varjendiga seotud hoonest kuni 250 meetri kaugusel, kusjuures kauguse arvestamisel mõõdetakse vahemaad hoone välisuksest kuni varjendi sissepääsuni mööda käiguteed. Juhul kui käigutee ühisesse varjendisse on maa-alune, on erandina lubatud käigutee suurem pikkus.

(3) Varjendi peab saama varjumiseks ette valmistada 72-tunni jooksul alates vastavast korraldusest.

(4) Varjendil võib olla tavaolukorraks muu kasutusotstarve. Tavaolukorra kasutusotstarve peab võimaldama varjendi kasutamiseks ettevalmistamist 72-tunni jooksul.

(5) Varjendis tuleb hoida temperatuuri +10 C kuni +25 C.

(6) Varjendi ehitamise kohustus määratakse ehitise peamise kasutusotstarve järgi.

§ 4. Varjendi suuruse määramine

(1) Varjendi suuruse määramisel võetakse arvesse hoone netopinnast kasulik pind, st hoone netopindala, mida püsivalt kasutavad inimesed, sh eluruumid, tööruumid, olmeruumid ja muud sellised ruumid (edaspidi „kasulik pind“). Varjendi suuruse määramisel ei arvestata hoone tehnoruumide, parkimiskorruste, abiruumide ja muude hoone osadega, kus inimesed püsivalt ei viibi.

(2) Varjendi tegelik varjendiruum on varjendis inimeste kaitseks eraldatud ruum, iga varjuva isiku kohta peab olema ruumi arvestuslikult vähemalt 0,75 ruutmeetrit.

(3) Käesoleva määruse § 19 lõikes 1 (elahoone jm „hoone tüüp 1“) nimetatud hoone puhul on varjendi tegelik varjendiruum vähemalt 2% kasulikust pinnast.

(4) Käesoleva määruse § 19 lõikes 2 (tööstushoone jm „hoone tüüp 2“) nimetatud hoone puhul on varjendi tegelik varjendiruum vähemalt 1% kasulikust pinnast. Juhul kui tööstushoone kasutajate arvu arvestades tuleks kasuliku pinna järgi määratav varjendi tegelik suurus liiga suur, võib varjendi varjendiruumi suurust arvestada kasutajate arvu järgi, tagades tegeliku varjendiruumi vähemalt 0,75 ruutmeetrit hoone kasutaja kohta.

(5) Käesoleva määruse § 18 (avalik varjend jm „hoone tüüp 3“) nimetatud hoone puhul on varjendi tegelik varjendiruum vähemalt 2% kasulikust pinnast.

§ 5. Varjendi paiknemine

(1) Üldjuhul paikneb varjend hoone kõige madalamal korrusel, eelistatult maa-alusel korrusel.

(2) S1-klassi varjendeid võib rajada hoone osana või eraldiseisva hoonena kas täielikult või osaliselt maa-alusena või hoone esimese korrusele.

(3) S2-klassi varjend rajatakse üldjuhul maa-alusena.

(4) Vältida tuleb varjendi paigutamist madalamale kui üks meeter põhjavee tasemest ja maa-alusele korrusel ülejutusohuga kohas.

(5) Varjendi piirdesein ja juurdepääsuteed ei tohi piirneda ruumiga, mille eripõlemiskoormus on üle 1200 megadžauli ruutmeetri kohta või kus paiknevad kõrgsurveseadmed, plahvatusohtlikud ained või suures koguses vedelikke (basseinid, suured veehoidlad).

(6) S2-klassi varjendi asemel võib rajada kaks või mitu S1-klassi varjendit. Kõrvuti võib paigutada kuni kaks S1-klassi varjendit (edaspidi *varjendirühm*), mille tegelik varjendiruum on maksimaalselt 270 ruutmeetrit. Varjendirühmade vaheline kaugus peab olema vähemalt 20 meetrit.

§ 6. Varjendi ruumid

(1) Varjendi ruumide hulka loetakse kõiki survekaitses seespool asuvaid ruume.

(2) Varjendi sissepääs ja väljapääs ning väljaspool survekonstruktsioone asuvad varjendi seadmete ja kanalite jaoks vajalikud ruumid loetakse varjendiga seotud ruumideks.

(3) Tegelik varjendiruumi juurde kuuluvad järgmised abiruumid ja hoiukohad:

- 1) olmeruum – vähemalt kahe ruutmeetri suurune ala, kus on olemas elektrivarustus koos pistikupesadega;
- 2) koht värske (joogi)vee hoiustamiseks, tagades tegeliku varjendiruumi iga ruutmeetri kohta 40 liitrit vett, kui varjendis on veevarustus, on nõutav vee hoiustamise kogus 15 liitrit tegeliku varjendiruumi ruutmeetri kohta;
- 3) koht jäätmete hoiustamiseks, 15 liitrit tegeliku varjendiruumi ruutmeetri kohta;
- 4) käimla, iga 20 ruutmeetri tegeliku varjendiruumi kohta üks käimla, ühele tualetiboksile arvestatakse vähemalt 0,7 ruutmeetrit.

(4) Tegelikule varjendiruumile lisaks tuleb arvestada järgmiste abiruumidega:

- 1) sulgetelk või sulgeruum, mille suurus on vähemalt 2,5 ruutmeetrit;
- 2) ventilatsiooniseadme kohta vähemalt 1,5 ruutmeetrit seadme kohta;
- 3) esmaabiruum, kui tegelik varjendiruum on suurem kui 135 ruutmeetrit.

(5) Tegelik varjendiruumi hulka ei loeta:

- 1) alla 1,6 meetri kõrguseid ruume;
- 2) vähem kui 2 meetri laiuseid ruume.

(6) Varjendiruum võib koosneda ühest või mitmest ruumist, seejuures tuleb kõikides ruumides tagada piisav ventilatsioon.

(7) Kui S1-klassi varjendi tegelik varjumisruum on suurem kui 90 ruutmeetrit, tuleb see raudbetoonist vaheseina abil jagada kaheks sektsiooniks.

(8) Vibratsioonikindluse tagamiseks ei tohi vaheseinad olla müüritud ja varjendi siseseinu ja lage ei tohi krohvida. Katmata betoonist varjendi sisepinnad tuleb töödelda tolmu siduva ainega.

(9) Varjendi kõrgus on vähemalt 2,3 meetrit. Talade ja kanalite juures peab vaba kõrgus olema vähemalt kaks meetrit. Ruumi osasid, mille kõrgus on alla 1,6 meetri ei loeta tegeliku varjendiruumi pinna hulka.

(10) Lemmikoomadele rajatakse võimalusel eraldi ala.

§ 7. Varjendi tuleohutus

(1) Kui varjend on eraldi tuletõkkeseptsioon, siis kasutatakse varjendi igapäevasesest kasutusotstarbest lähtuvalt selle uksena vastavat tuletõkkeust ja tavaolu ventilatsioonis tuletõkkeklappi.

(2) Varjendi suitsueemaldus tagatakse avariiväljapääsuava või avariiväljapääsu koridori kaudu.

§ 8. Liikumisteed

(1) Varjendil peab olema lihtne ja selge sissepääsutee ja ohutu väljumistee.

(2) Varjendist peab saama väljuda vähemalt kahes suunas.

(3) Varjendi ruumid ja liikumisteed peavad olemas korraldatud nii, et liikumispuudega inimest saab vajadusel kõrvalise abiga varjendisse transportida ja liikumispuudega inimene saab varjendis kasutada talle vajaminevat abivahendit.

(4) Varjendil võib olla mitu sissepääsuteed. Sama sissepääsutee võib viia mitme varjendi juurde. Sissepääsutee laius on vähemalt 1,2 meetrit.

(5) Varjendil võib olla mitu kaitseust, neist ühe sissepääsu ava laius peab olema vähemalt 0,9 meetrit. Kui sissepääsutee laius on vähemalt 1,6 meetrit, siis peab varjendi ühe kaitseukse laius olema vähemalt 1,2 meetrit.

(6) Kaitseuksega külgnevad või selle vastas olevad seinad ei või olla müüritud.

(7) Varjendi kaitseukse avanemisruumi kaitsvad konstruktsioonid peavad lisaks tavalisele koormusele taluma ka 25 kN/m² kilonjuutonit ruutmeetri kohta varisemiskoormust.

(8) Vastastikku asetsevate varjendite kaitseuksi ei paigutata üksteise vastu, et tagada uste samaaegse avanemise võimalikkus.

(9) Avariiväljapääsu kavandamisel arvestatakse hoone varingualaga ja luuakse võimalus avariiväljapääsu kaudu väljuda varingualast kaugemale. Hoone varingualaks loetakse hoone väliste kandvate osade kõrgusest ühte kolmandikku.

(10) Kahel või enamal varjendil võib olla ühine väljapääsutee.

(11) Tugevdatud liikumistee algab varjendi uksest ja lõpeb hoone välisseina juures. Tugevdatud liikumistee laius peab olema vähemalt 1,2 meetrit ja selle konstruktsioon peab lisaks tavalisele koormusele taluma ka 25 kN/m² kilonjuutonit ruutmeetri kohta varisemiskoormust.

(12) Varjendi väljapääsuteed kavandatakse kasutades järgmisi lahendusi:

- 1) maapealsel varjendil avariiväljapääsuava maapealses välisseinas;
- 2) maa-alusel varjendil väljapoole varinguala viiv avariiväljapääsukoridor (võimalusel eelistatud lahendus);
- 3) maa-alusel varjendil tugevdatud liikumistee hoone sees ja avariiväljapääsuava varjendi seinas maa all maksimaalselt 2 meetrit maapinnast;
- 4) kui eeltoodud lahendused ei ole teostatavad, siis on maa-alusel varjendil lubatud rajada avariiväljapääsukoridor varingualale ja avariiväljapääsuava varjendi seinas maa all maksimaalselt 2 meetrit maapinnast.

(13) Avariiväljapääsuavana kasutatakse varjendisse sissepoole avanevat luuki.

(14) Avariiväljapääsuava peab olema varjendis vabalt juurdepääsetavas asukohas.

(15) Avariiväljapääsuava standardmõõtmed on 600 x 800 millimeetrit ja 700 x 1200 millimeetrit. Avariiväljapääsuava servad jäetakse varjendi sise- ja väliskülgedel lae- ja seinapindadest vähemalt 150 millimeetri kaugusele. Avariiväljapääsu välis- ja siseküljele kasutatakse varjendis hoiustatavat redelit, kui ava alaserv on maapinnast või põrandast kõrgemal kui 2 meetrit.

(16) Avariiväljapääsuava alumine serv võib olla maapinnast allpool maksimaalselt 2 meetrit. Kui alumine serv on sügavamal kui 2 meetrit, tuleb varjendist teha ülespoole suunatud avariiväljapääsukoridor.

(17) Avariiväljapääsuava ümbritsev pinnas peab olema kergesti eemaldatav ja vältida tuleb pinnase külmumist.

(18) Avariiväljapääsukoridori mõõtmed on vähemalt 800 x 1200 millimeetrit ja see suunatakse väljapoole varinguala maa peale või maa alla. Avariiväljapääsukoridori konstruktsioonid peavad vastama varingukoormusele 25 kilonjuutonit ruutmeetri kohta. Avariiväljapääsukoridori vertikaalsetesse osadesse paigaldatakse statsionaarsed redelid.

(19) Avariiväljapääsukoridori välimise otsa ava alumine serv võib olla maapinnast allpool maksimaalselt 2 meetrit. Avariiväljapääsukoridori välimise otsa ava sulgemiseks võib kasutada terasluuki, samuti võib ava kinni laduda kergblokkidega, mida saab koridori poolelt lammutada. Avariiväljapääsukoridor peab välimise otsa ava ees olema vähemalt kahe meetri ulatuses horisontaalne. Väljaspool avariiväljapääsukoridori ava juures peab pinnas olema kergesti kaevatav ja mittekülmuv vähemalt ühe meetri kaugusel avast.

§ 9. Varjendi konstruktsioonid

(1) Varjendi konstruktsioon võib moodustada osa hoone kandvast konstruktsioonist.

(2) Varjendi piirdekonstruktsiooni ei tohi teha paisuvuuke. Hoone muu konstruktsiooni jaoks vajalikud paisuvuugid peavad asuma väljaspool varjendit.

(3) Omavahel kokkupuutuvate varjendite piirdeseinade vahele tuleb jätta paisuvuuk.

(4) Varjendis kasutavad metallkonstruktsioonid, nagu redelid, käsipuud ja muu sarnane sisustus, peab olema korrosioonikindluse tagamiseks vähemalt kuumtsingitud.

(5) Varjendi kandev sisekonstruktsioon tehakse raudbetoonist.

(6) S1-klassi varjendi piirdekonstruktsioon peab olema projekteeritud taluma lisaks tavakoormusele ka järgimisi lööklaine koormusi:

- 1) lagi ja piirdeseinad 100 kN/m²;
- 2) põrand, põrandapind välisolude vastas 100 kN/m²;
- 3) pinnasele toetuv põrand – nõue puudub;
- 4) avariiväljapääsukoridor 25 kN/m².

(7) Kõik varjendi konstruktsiooni peavad olema projekteeritud mistahes suunast mõjuvale vibratsioonikoormusele, mis on vähemalt kaks korda suurem kui varjendi konstruktsiooni mass.

(8) Üksteise peal asuvate eraldiseisvate S1-klassi varjendite vahelise vahelae raudbetooni paksus on vähemalt 300 millimeetrit.

(9) Varjendi põrand, kandvad raudbetoonist vaheseinad ja postid ning kahekorruselise varjendi raudbetoonist vahelagi peab olema vähemalt 150 millimeetrit paksud.

(10) Varjendi piirdeseintesse võib teha varjendi jaoks vajalikke süvispaigaldisi. Varjendi lakke süvispaigaldisi teha ei tohi. Kõik varjendi ülapoolele jäävad kütte-, vee-, ventilatsiooni- ja elektripaigaldised viiakse/projekteeritakse/paigaldatakse/ehitatakse selleks ettenähtud paigaldusruumi, mis asub varjendi piirdekonstruktsioonist väljaspool.

(11) Varjendi piirdeseinas võib lisaks kaitseuksele olla avariiväljapääsu avasid ja tavaolude ventilatsiooni sulgeseadmeid ja muid varjendi jaoks vajalikke avasid, tingimusel, et avade kogupindala ei üle S1-klassi varjendi puhul neli protsenti tegeliku varjendiruumi pindalast.

(12) Kui varjend tuleb soojustada, paigaldatakse soojustus varjendi piirdekonstruktsiooni välisküljele.

(13) Varjendi seinad, lagi ja põrand tuleb betoonitolmu sidumiseks töödelda.

(14) Varjendi seinad, põranda ja lae võib katta tugevalt kinnituvate tasandusmaterjalide ja tavaliste värvidega. Põrandal võib kasutada tavapäraseid põrandakatteid. Seinaplaadid tuleb kinnitada otse betoonipinnale vibratsioonikindla seguga.

§ 10. Killukaitse

(1) Varjendi ukсед, luugid, ventiilid ja muud seadmed peavad olemas kas killukindlad või peavad olema ülalt ja küljelt kaitstud killukaitsekonstruktsioonidega, mis pakuvad kaitset lenduvate esemete eest, mis tulevad 45 kraadise või suurema nurga all.

(2) Killukaitse konstruktsiooni hulka loetakse kõik varjendi konstruktsioonid, mis asuvad kaitstavast objektist kuni 10 meetri kaugusel.

(3) Kildude eest kaitsvaks konstruktsiooni kokku liidetud minimaalne paksus on järgmine:

- 1) raudbetoon 200 millimeetrit;
- 2) teras 30 millimeetrit;
- 3) pinnas 600 millimeetrit.

§ 11. Varjendi ventilatsioon

(1) Varjendile tehakse tavakasutuseks mõeldud ventilatsioon vastavalt ehitise ja ruumi tavakasutuse otstarbele ja varjumise korral kasutatav ventilatsioon.

(2) Varjumise korral vajaliku ventilatsioonisüsteemi osad on:

- 1) ventilatsiooniseade iga 45 ruutmeetri tegeliku varjendiruumi pindala kohta;
- 2) torustik iga ventilatsiooniseadme jaoks;
- 3) värske õhu kanal;
- 4) jaotuskanal koos õhuventiilidega, mis jagab õhku varjendiruumi;
- 5) väljatõmbeventiil, mille kaudu liigub õhk varjendiruumist sulgeruumi;
- 6) ülerõhuventiilid, kaks tükki ventilatsiooniseadme kohta, mille kaudu õhk varjendist väljub ja mis reguleerivad varjendi ülerõhku;
- 7) ülerõhumõõtur, mis näitab rõhkude erinevust varjendiruumi ja välisõhu vahel;
- 8) tavaoludes kasutatava ventilatsiooni sulgeseade, mis suletakse varjumise ajal.

(3) Ventilatsiooni projekteeritakse nii, et õhk jaotuks ühtlaselt kogu varjendis.

(4) Varjumise ajal peab ventilatsioon hoidma varjendis ülerõhku vähemalt 50 paskalit, et vältida ohtlike ainete sattumist välisõhu kaudu varjendisse.

(5) Sisepuhkeõhk jagatakse kõikidesse varjendi ruumidesse vastavalt nende pindalale. Väljatõmbeõhk juhitakse tualettruumide, sulgeruumi või sulgetelgi kaudu varjendist välja.

(6) Varjendi õhuvarustus tuleb tagada ka varingu korral. Selleks paikneb õhuvõtutoru eelistatult väljaspool varinguala. Juhul kui see ei ole võimalik, peab õhuvõtukoht olema varisemiskindel või varingu eest kaitstud. Õhuvõtukoht peab olema 0,8 meetrit kõrgemal allpool olevast horisontaalpinnast.

(7) Maapealses varjendis võetakse õhk üldjuhul varjendi seina paigaldatud läbiviiguturu kaudu otse ventilatsiooniseadmesse. Läbiviiguturu kaitstakse üldjuhul killukaitseplaadiga.

(8) Maa-aluses varjendis:

- 1) võetakse üldjuhul õhku väljastpoolt varinguala;
- 2) sisepuhkekanalina võib kasutada avariiväljapääsukoridori, sel juhul võetakse välisõhk läbi avariiväljapääsukoridori luugis asuva võre, tagades, et võre avatud ala peab olema vähemalt 0,02 ruutmeetrit iga ventilatsiooniseadme kohta;
- 3) välisõhu võib avariiväljapääsukoridori juhtida ka eraldi õhuvõtutoru kaudu;

- 4) varingualal paiknev õhuvõtutoru tuleb kaitsta 100 kilonjuutonilise tugevuse varisemise eest betoonkonstruktsiooniga või kasutada vastava tugevusega vertikaaltoru;
- 5) maasse paigaldatud kuumtsingitud terastoru kaudu, torusse tuleb teha vee-eemaldus.

(9) Juhul kui lõigetes 7 ja 8 toodud lahendused ei ole rakendatavad võib varjendi sissepuhkeõhu võtta hoone siseruumide kaudu.

(10) Kui varjendisse tuleb paigutada rohkem kui üks ventilatsiooniseade, peab nende jaoks olema eraldi ruum. Ventilatsiooniseadme ees peab olema piisavalt ruumi seadme käsitsi juhtimiseks.

(11) Tavaolu ventilatsioonikanalid, torud ja elektripaigaldised võib viia läbi varjendi piirdeseina selleks tehtud avause kaudu, mida peab saama varjumise ajal sulgeda sulgeluugiga.

§ 12. Sulgeruum ja sulgetelk

(1) Varjendis peab olema sulgeruum või sulgetelk, mis takistab ohtlike ainete sattumist varjendisse varjendi ukse avamisel.

(2) Sulgetelk paigaldatakse varjendi kasutamise ettevalmistamisel kaitseukse siseküljele. Varjendi kaitseukse siseküljel peab sulgetelgi jaoks olema ruumi vähemalt 2,5 ruutmeetrit ja vajalik ruum peab olema tasane ja see tuleb välja tuua varjendi joonisel.

(3) Sulgetelgi asemel võib varjendile ehitada sulgeruumi, mille minimaalne pindala on 2,5 ruutmeetrit. Sulgeruumi seinad peavad olema kergesti puhastatavad ja pesukindlad. Sulgeruum peab olema eraldatud õhu- ja veetihedalt teistest ruumidest. Sulgeruumis peab asuma veekraan, valamu ja äravool.

§ 13. Varjendi olmetingimused

(1) Iga 20 ruutmeetri tegeliku varjendiruumi pindala kohta peab olema vähemalt üks tualett. Tualeti asukoht märgitakse varjendi joonisele.

(2) Varjendis peab olema veekraan. S1-klassi varjendil võib veekraan asuda väljaspool varjendit kuni 15 meetri kaugusel varjendi uksest.

(3) Side kasutamist võimaldav tehniline süsteem.

(4) Elektrivarustus ja küte.

(5) Varjendis tuleb korraldada jäätmete kogumine.

§ 14. Varjendi varustuse vastavuse hindamine

Varjendi seadmete ja varustuse, sh kaitseuste ja -luukide, ventilatsiooniseadmete, sulgetelkide ja muude seadmete nõuetele vastavus peab olema kontrollitud sõltumatu hindamisasutuse poolt.

§ 15. Nõuded varjendi kontrollile ja hooldusele

Varjendis tuleb iga-aastaselt kontrollida:

- 1) ventilatsiooniseadme käivitumist ja tagada selle töö vähemalt viieks minutiks aastas, kontrollides seejuures ruumi õhutihedust ja ülerõhunäidiku toimimist;
- 2) kanalisatsiooni sulgeventiili täielikku sulgumist ja avamist;
- 3) varjendi kaitseukse sulgumist ja uste tihendite korrasolekut;
- 4) varjendi vajaliku varustuse olemasolu.

3. peatükk

Varjumiskoha kohandamise põhimõtted

§ 16. Varjumiskoht

(1) Varjumiskoha konstruktsioon peab pakkuma kaitset lenduvate kildude eest. Varjumiskohal võib olla aken, mille peab saama varjumise ettevalmistamisel katta liivakottide või muu sarnase kaitsevahendiga.

(2) Varjumiskohas peab olema tagatud piisav õhuvahetus arvestades varjumiskohas viibivate isikute hulka. Õhuvahetus võib käia läbi aknaava.

(3) Varjumiskohal peaks olema varuväljapääs. Varuväljapääsuna võib kasutada piisava suurusega aknaava või kergblokkidega kinni laotud ava, mida saab varjumisruumi poolelt lammutada.

(4) Varjumiskohas peab saama hoiustada joogivett ja kasutada varjumise ajal kuivkäimlat.

(5) Varjumiskohta ei paigutata soojasõlme või muusse tehnosüsteemi ruumi, mis võib plahvatuslega kaasneva lööklaine või vibratsiooni tõttu puruneda ja muutuda varjumiskohas viibivatele inimestele eluohtlikuks.

(6) Avalik varjumiskoht peab olema kõigile ligipääsetav.

4. peatükk

Varjendi ja varjumiskoha tähistus

§ 17. Nõuded varjendi ja varjumiskoha tähistamisele

(1) Avalik varjend ja varjumiskoht tähistatakse rahvusvahelise tsiviilkaitsetunnusmärgiga, nagu on sätestatud 12. augusti 1949 Genfi konventsioonide 8. juuni 1977 (I) lisaprotokolli rahvusvaheliste relvakonfliktide ohvrite kaitse kohta artiklis 66. Rahvusvahelisele tsiviilkaitsetunnusmärgile lisatakse sõnad „VARJUMINE“. Avaliku varjendi ja varjumiskoha tähis on esitatud käesoleva määruse lisas.

(2) Avaliku varjendi ja varjumiskoha tähis paigutatakse avaliku varjendi ja varjumiskoha sissepääsu lähedusse nähtavale kohale. Võimaluse korral tähistatakse avaliku varjumiskohani liikumise tee, lisades avaliku varjendi ja varjumiskoha tähisele teetähise, näiteks suunanoole, korruse numbri või kauguse meetrites.

(3) Mitteavalik varjend ja varjumiskoht tähistatakse hoonesiseselt käesoleva määruse lisas toodud varjumise märgisega. Hoone omanik teavitab mitteavaliku varjumiskoha kasutajat selle asukohast ja kasutamisest.

(4) Varjendi ja varjumiskoha märgiste näited on lisas 1.

4. peatükk

Varjendi rajamise kohustusega hoonete täpsem loetelu hoone kasutamise otstarbe järgi

§ 18. Avaliku varjendiga hoone

Avalik varjend rajatakse, kui püstitatakse järgmine hoone, mille netopind on vähemalt 10 000 ruutmeetrit:

- 1) 12311 - kaubandushoone;
- 2) 12411 - lennujaama hoone;
- 3) 12413 - raudteejaama hoone;
- 4) 12415 - bussijaama hoone;
- 5) 12611 - teater, kino, kontserdi- või universaalsaalide hoone;
- 6) 12615 - klubi või rahvamaja;
- 7) 12616 - tantsusaal, diskoteek või ööklubi;
- 8) 12621 - muuseum või kunstigalerii;
- 9) 12623 - raamatukogu;
- 10) 12651 - spordihall või võimla;
- 11) 12619 - muu meelelahutushoone.

§ 19. Mitteavaliku varjendiga hoone

(1) Mitteavalik varjumiskoht rajatakse, kui püstitatakse järgmine hoone, mille netopind on vähemalt 1200 ruutmeetrit:

- 1) 11221 - ridaelamu;
- 2) 11222 - muu kolme või enama korteriga elamu;
- 3) 11311 - päevakeskus;
- 4) 11312 - tugikodu;
- 5) 11313 - varjupaik;
- 6) 11314 - lastekodu;
- 7) 11315 - noortekodu;
- 8) 11316 - üldhooldekodu;
- 9) 11317 - koolkodu;
- 10) 11318 - sotsiaalse rehabilitatsiooni keskus;
- 11) 11319 - erihooldekodu;
- 12) 11321 - ühiselamu üliõpilastele või õpilastele;
- 13) 11322 - ühiselamu teistele sotsiaalsetele gruppidele;
- 14) 12111 - hotell, motell või külalistemaja;
- 15) 12131 - restoran;
- 16) 12139 - muu toitlustushoone
- 17) 12201 - büroohoone;
- 18) 12611 - teater, kino, kontserdi- või universaalsaalide hoone;
- 19) 12615 - klubi või rahvamaja;
- 20) 12616 - tantsusaal, diskoteek või ööklubi;
- 21) 12619 - muu meelelahutushoone;

- 22) 12621 - muuseum või kunstigalerii;
- 23) 12623 - raamatukogu;
- 24) 12631 - koolieelne lasteasutus: lastesõim või -aed, päevakodu või lasteaed-algkool;
- 25) 12632 - põhikooli või gümnaasiumi õppehoone;
- 26) 12633 - kutseõppeasutuse õppehoone;
- 27) 12634 - ülikooli või rakenduskõrgkooli õppehoone;
- 28) 12641 - haigla;
- 29) 12645 - sanatoorium või spaa;
- 30) 12651 - spordihall või võimla;
- 31) 12743 - päästeteenistuse hoone.

(2) Mitteavalik varjend rajatakse, kui püstitatakse järgmine hoone, mille suletud brutopind on vähemalt 1500 ruutmeetrit ja mille tavapärane kasutajate arv on suurem kui 10 inimest:

- 1) 12511 - maavarade kaevandamise ja töötlemise hoone;
- 2) 12512 - energeetikatööstuse hoone;
- 3) 12513 - keemiatööstuse hoone;
- 4) 12514 - toiduainetetööstuse hoone;
- 5) 12515 - ehitusmaterjalide või -toodete tööstuse hoone;
- 6) 12516 - kergetööstuse hoone;
- 7) 12517 - puidutööstuse hoone;
- 8) 12518 - masina- või seadmetööstuse hoone;
- 9) 12519 - muu tööstushoone.

§ 20. Varjumiskoha kohandamine

Käesoleva määruse paragrahvides 19-20 nimetatud hoonetes, mis on püstitatud enne 1.09.2025 ja kus varjumisplaani kohaselt on võimalik kohandada mingi hoone osa varjumiskohaks, tehakse seda lähtudes käesoleva määruse § 17 sätestatust.

5. peatükk Rakendussätted

§ 21. Määruse jõustumine

Määrus jõustub

Lauri Läänemets
siseminister

Tarmo Müllits
kantsler

Lisa. Varjendi ja varjumiskoha tähis

Siseministri määrus nr ...

„Nõuded varjendile, varjendi rajamise kohustusega hoonete täpsem loetelu hoone kasutamise
otstarbe ja tööstus- ja laohoone tavapärase kasutajate arvu järgi ning varjumiskoha
kohandamise põhimõtted“

Lisa

Avaliku varjendi ja varjumiskoha tähis

SISEMINISTER

MÄÄRUS

Nõuded varjumisplaanile ja selle avalikustamisele ning varjumisplaani koostamise kord

Määrus kehtestatakse hädaolukorra seaduse § 16⁴ lõike 3 alusel.

§ 1. Reguleerimisala

Käesolev määrus sätestab nõuded varjumisplaanile, sh varjumisvõimaluste hindamisele, varjumisplaani avalikustamisele ja plaani koostamise korra.

§ 2. Varjumisplaani koostamine

Varjumisplaani koostatakse hoonete kohta, kuhu hädaolukorra seaduses nimetatud juhul rajatakse varjend. Samuti tuleb varjumisplaani koostada nende hoonete kohta, mis on püstitatud enne 2026. aasta 1. jaanuari, kuid kriteeriumide järgi tuleks uute hoonete puhul neisse rajada varjend.

§ 3. Varjumisplaani koostamise eesmärk

Varjumisplaani koostamise eesmärk on:

- 1) varjumisvõimaluste hindamine ehitises ja;
- 2) varjumise korralduslike meetmete kirjeldamine.

§ 4. Varjumisplaani

(1) Varjumisplaani peab nimetama ära hoone varjumispõhimõtte.

(2) Kui hoonesse ei pea rajama varjendit ning hoones või selle vahetus läheduses puudub varjumiskohaks sobiv hoone osa, tuleb varjumisplaanis tuleb sel juhul kirjeldada varjumise korraldus hoones. Hoone omanik peab hoone kasutajaid teavitama, et hoones sees puudub varjumise võimalus.

(3) Kui hoones või selle vahetus läheduses on olemas hoone osa, mis kaitseb inimesi piisavalt lenduvate kildude eest ja mida saab kohandada varjumiskoha nõuetele vastavaks, siis tuleb see kohandada varjumiskoha põhimõtetele vastavaks ning varjumisplaanis tuleb kirjeldada varjumise korraldus hoones.

(4) Varjumisplaani osadeks on:

- 1) joonis varjendi või varjumiskoha asukohaga hoones või selle vahetus läheduses, sh vajadusel teekond varjendisse;
- 2) varjendi või varjumiskoha suurus ja selle mahutavus ning selle tavapärane kasutusotstarve;
- 3) vajalikud tegevused (meetmed) varjendi või varjumiskoha ettevalmistamisel varjumiseks 72 tunni jooksul, tuues välja vajalikud tegevused koos vastutajatega;
- 4) varjendi või varjumiskoha ligipääsetavuse kirjeldus;
- 5) vajadusel hoonesisese teavituse korraldus varjumise vajaduse korral;

6) varjendi kontrolli ja hoolduse korraldus ja tehtud kontrollide ja hoolduste ülevaade.

§ 5. Varjumisplaani kinnitamine ja uuendamine

(1) Varjumisplaani kinnitatakse hoone omaniku või korteriühistu juhatuse poolt.

(2) Varjumisplaani uuendatakse kui see on asjakohane, näiteks hoone ümberehitamise järgselt või varjumise läbi viimise muutmisel.

§ 6. Varjumisplaani avalikustamine

(1) Varjumisplaani varjendi rajamise kohustusega hoonete kohta esitatakse hoone dokumentatsiooni hulgas ehtisregistrisse.

(2) Varjumisplaanis kajastuv varjumise läbi viimine, sh varjendi või varjumiskoha asukoht hoones, tehakse teatavaks kõigile hoone kasutajatele.

§ 7. Jõustumine

Määrus jõustub

Lauri Läänemets
siseminister

Tarmo Miilits
kantsler

SISEMINISTER

MÄÄRUS

Nõuded elanikkonnakaitse koolitusele ja koolitajale

Määrus kehtestatakse hädaolukorra seaduse § 17¹ lõike 3 alusel.

§ 1. Määruse reguleerimisala

Käesolev määrus sätestab nõuded elanikkonnakaitse koolituse korraldusele, koolitusel käsitletavatele teemadele ja mahule ning koolitajale.

§ 2. Koolituse korraldus

(1) Koolitust saab läbida nii veebikoolituse kui kontaktkoolitusena.

(2) Koolitus lõppeb testi või lõpuloenguga.

§ 3. Koolituse õppekava ja maht

(1) Koolituse õppekava sisaldab vähemalt järgmisi elanikkonnakaitse teemasid:

- 1) riskid ja hädaolukord, õige tegutsemine;
- 2) iseseisev hakkamasaamine ja tegutsemine hädaolukorras või kriisis, tegutsemine kogukonnana;
- 3) psühholoogiline esmaabi.

(2) Koolituse õppekava minimaalne maht on esitatud määruse lisas.

§ 4. Nõuded koolitajale

(1) Koolitaja on isik, kes viib läbi elanikkonnakaitse koolitust.

(2) Koolitajal peab olema kontaktkoolituse läbi viimisel õpperuum või selle kasutamise võimalus ning vahendid õppe läbiviimiseks.

(3) Koolitaja peab olema läbinud käesoleva määruse paragrahvi 3 lõikes 1 nimetatud teemade kohta täienduskoolituse seda pakkuvas täienduskoolitusasutuses.

(3) Kui koolitaja kasutab veebikoolitust, siis peab see olema heaks kiidetud vastava täienduskoolitusasutuse või valitsusasutuse poolt.

(4) Koolitaja peab koolitatud isikute kohta arvestust ning säilitab neid andmeid vähemalt kaks aastat.

Lauri Läänemets
siseminister

Tarmo Miilits
kantsler

Lisa. Elanikkonnakaitse koolitusel käsitletavad teemad ja õpiväljundid

Elanikkonnakaitse koolitusel käsitletavad teemad ja õpiväljundid

Teema	Sisu	Õpiväljund
RISKID JA HÄDAOLUKORD, ÕIGE TEGUTSEMINE	Elanikkonnakaitse mõiste ja eesmärk, kriisiolukorra ja hädaolukorra mõiste ja erinevad riskid, üleriigilised ja piirkondlikud riskid, relvastatud konfliktidega seotud riskid, teabeallikad riskide kohta. Riskikommunikatsiooni mõiste ja eesmärk, käitumisjuhised kriisiolukorras, ohuteavitus: kanalid ja vahendid, ohuteavituse korral tegutsemine.	Teab, millised riskid inimest Eestis ohustavad ning oskab leida tõest teavet võimalike hädaolukordade ja kriiside kohta ja teab, mida teha ohuteavituse korral.
ISESEISEV HAKKAMASAAMINE JA TEGUTSEMINE HÄDAOLUKORRAS VÕI KRIISIS, TEGUTSEMINE KOGUKONNANA	Elutähtsate teenuste mõiste ja jagunemine, pere korteri ja eramu ettevalmistamine kriisiks, isiklik ettevalmistus ja hakkamasaamine, kodune ettevalmistus ja varud, kodune kriisiplaan, valmisolek elutähtsate teenuste katkestamiseks, teabeallikad kriisiolukorras. Kogukonna vajadused võimalused ja lahendused, abi kutsumise võimalused, kerksuskeskused. Varjumiskoht ja varjend, varjumine kodus linnas ja maastikul, varjumiskohtade tähistamine ja kaardirakendus. Evakuatsiooni mõisted ja põhimõtted, tegutsemine evakuatsiooni korral, evakuatsioonikoti sisu.	Nimetab, millised on isikliku ettevalmistuse tegevused ja riiklikult soovitatud minimaalsed varud vähemalt ühenädalaseks iseseisvaks hakkamasaamiseks kriisiolukorras Teab, millist tegutsemist oodatakse temalt hädaolukorra tekkimisel ja kriisiolukorras. On valmis tegutsema kogukonnaga koos, et suurendada kriisivalmidust.
LISATEADMISED JA OSKUSED:	Psühholoogilise esmaabi tegevussammud - JÄLGI -	Teab, millised on psühholoogilise esmaabi

psühholoogiline esmaabi, füüsiline esmaabi*	KUULA – AITA, enesehoid, abi saamise võimalused. Teadmised füüsilise esmaabi algtõdedest	andmiseks vajalikud vahendid, võimalused ja pädevused ning füüsilise esmaabi põhitõed
--	---	--